

6. Clausen J. P. Effect of Physical Training and Cardiovascular Adjustments to Exercise in Man / J. P. Clausen // *Physiological Reviews*. – 1997. – № 57. – P. 779–816.
7. Clede B. New ways to train police / B. Clede // *Law and Order*. – USA, 1997. – №12. – P. 37–38.
8. Markides L. G. High Intensity Endurance Training in 20 to 70 Years Old Healthy / L. G. Markides, J. F. Heighnhauser, N. L. Jones // *J. Appl. Phys.* – 1990. – P. 48–55.
9. Pedersen B. K. Exercise and The Immune System Regulatin, Integration and Adaptation / B. K. Pedersen, L. Hofmann-Goetz // *Physiol. Rev.* – 2000. – N 80 (3). – P. 1055–1081.
10. Training to win : Police-Specific Physical Conditional // *Law and Order*. – USA, 1990. – №9. – P. 50–56.

Волік С.В.

ІНВЕСТУВАННЯ У ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИЙ ФУТБОЛ – ЗАПОРУКА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКИХ КОМАНД

У статті розглянуто інвестування у дитячо-юнацький футбол, структуру, інфраструктуру, кількісний склад тренерів та учнів футбольних академій України. Представлені дані, щодо стану дитячо-юнацького футболу в Україні на прикладі ФК «Металіст».

Ключові слова: футбольна академія, клуби, дитячо-юнацький футбол.

Волік С.В. Инвестирование в детско-юношеский футбол – залог перспективы украинских команд. В статье рассмотрены инвестирование в детско-юношеский футбол, структуру, инфраструктуру, количественный состав тренеров и учеников футбольных академий Украины. Представлены данные относительно состояния детско-юношеского футбола в Украине на примере ФК «Металлист».

Ключевые слова: футбольная академия, клубы, детско-юношеский футбол.

Volyk S. Investment in children and youth football – pledge of Ukrainian teams prospect. State of children and youth football in Ukraine is presented in the research. Components of program are defined. The program should include:

- *tasks and basic principles of youth football development;*
- *organizational structure of youth football sector (organizational scheme, interested agencies, attitude to contender for the license, youth teams, etc.);*
- *staff (technical, medical, executive and other staff with the indication of a necessary minimum level of qualification);*
- *infrastructure which is provided to the sector of youth football (study and training objects, sports constructions for games, etc.);*
- *financial resources (available budget, deductions of contender of the license, players or local self-government institutions, etc.);*
- *program of football training for different age groups (game mastery, technical, tactical and physical training);*
- *program of game rules studying;*
- *anti-drug program;*
- *medical care of players of youth teams (including carrying out of medical examinations);*
- *procedure of check and feedback for an assessment of results and tasks fulfillment;*
- *validity period of the program (at least – three years, maximum – seven years).*

The structure of children and youth football of FC "Metallist" is presented. It is defined that nowadays rather effective system of functioning formed in leading football clubs, which won 1st and 2nd places in 2012/2013 season ("Shakhtar", "Metallist"). This system allows to popularize football, to involve large number of children and youth for trainings that eventually gives an opportunity to prepare reserves for the first teams. At the same time, main components of teams have insignificant number of pupils. This demands considerable changes in the system of football players training.

Key words: football academy, clubs, children and youth football.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Україні потрібен високоякісний футбол, а у вищій лізі чемпіонату України повинні грати ті клуби, що є кращими з точки зору їхніх спортивних досягнень. Таким чином, необхідно прагнути до такої мети:

- клуби, що беруть участь у національних і клубних змаганнях УЄФА, повинні здійснювати інвестиції в програми розвитку дитячо-юнацького футболу;

- для роботи з дитячо-юнацькими командами клуби повинні залучати добре підготовлених, висококваліфікованих і ліцензованих тренерів для того, щоб підвищити якість футбольної підготовки;
- клуби повинні піклуватися про забезпечення загальної освіти для своїх юних футболістів;
- необхідно сприяти застосуванню принципів «ФЕЙР ПЛЕЙ» як на футбольному полі, так і за його межами, а також сприяти однаковому розумінню питань арбітражу всіма тими, хто так чи інакше бере участь у матчі (арбітрами, футболістами, тренерами і офіційними особами) [1, 2, 3, 5, 6]. Перша й основна перевага програм розвитку дитячо-юнацького футболу полягає в щорічному вихованні здібних футболістів для головної команди клубу. Сьогодні талановитих футболістів дешевше підготувати, ніж придбати їх на футбольному трансферному ринку [4]. Крім того, вони, як правило, легше і швидше вливаються в головну команду, оскільки вже певний час тренувалися з її футболістами, знають їхню тактику і говорять з ними спільною мовою, їм не вистачає лише досвіду. Проте, деякі провідні європейські клуби вже сьогодні пишаються своїми юними талантами, які регулярно виступають у складі головної команди клубу. Такі футболісти, якщо вони підготовлені самим клубом, також мають величезне значення в плані зміцнення клубного патріотизму і більшої згуртованості між вболівальниками і їхніми улюбленими клубами [7]. У світі нової трансферної системи ФІФА, що була погоджена з ЄС, клуби, які підготували футболістів у віці до 23 років що потім переходять до клубів інших країн, отримують фінансову компенсацію. Таким чином, готуючи молодих футболістів, клуби знову одержують віддачу від своїх вкладень до цієї підготовки [8]. Це повинно стати ще одним стимулом для розвитку дитячо-юнацького футболу на клубному рівні. Виконання вимог спортивного критерію всіма професійними клубами, створення власних та афілійованих дитячо-юнацьких шкіл, забезпечення належного рівня освіти та інвестування в молодіжний футбол дають змогу клубам відповідати вимогам на цьому напрямку. Тому необхідне підвищення стандартів якості для всіх, хто так чи інакше пов'язаний з футболом, а не тільки клубам-грандам, клубам-лідерам. Це передбачає вдосконалення загальної структури українського футболу. Попит на футбол залучить нових спонсорів і принесе додаткові прибутки від продажу прав на телевізійні трансляції, що дозволить клубу заробляти більше коштів. Клуби зможуть вкладати додаткові кошти у свої стадіони та інші спортивні споруди (у чому в рівній мірі зацікавлені як футболісти, так і глядачі), а також у програми розвитку юнацького футболу, у вдосконалення навчально-тренувального процесу та кадровий потенціал.

Мета дослідження – визначити стан розвитку дитячо-юнацького футболу у провідних клубах України.

Виклад основного матеріалу. Згідно дослідженням [9], перевищення фонду заробітної плати 60% від загального прибутку погрожує йому банкрутством. Тому провідні українські клуби всерйоз замислились про підготовку власних талантів. Так, у спеціалізованих дитячих школах футбольних клубів «Динамо» та «Шахтар» вже займаються більше тисячі дітей, але результат буде видний лише років через п'ять. До цього часу їх затрати на покупку гравців з-за зарубіжжя врят чи зменшаться. Тому програма розвитку дитячо-юнацького футболу повинна мати:

- завдання та основні принципи розвитку молодіжного футболу;
- організаційну структуру сектора молодіжного футболу (організаційна схема, зацікавлені органи, ставлення до претендента ліцензії, молодіжні команди і т.д.);
- персонал (технічний, медичний, адміністративний і інший персонал із зазначенням необхідного мінімального рівня кваліфікації);
- інфраструктуру, яка надається сектору молодіжного футболу (навчально-тренувальні об'єкти і спортивні споруди для ігор тощо);
- фінансові ресурси (наявний у розпорядженні бюджет, відрахування претендента ліцензії, гравців або місцевих органів самоврядування і т.д.);
- програму навчання футболу для різних вікових груп (ігрову майстерність, технічна, тактична і фізична підготовка);
- програму навчання Правилам гри;
- антидопінгову програму;
- медичне обслуговування гравців молодіжних команд (включаючи проведення медичних оглядів);
- процедуру перевірки та здійснення зворотного зв'язку для оцінки результатів і виконання поставлених завдань;
- термін дії програми (щонайменше - три роки, максимально - сім років).

Крім цього кожен гравець молодіжної команди, який бере участь в програмі розвитку молодіжного футболу, має можливість навчатися за обов'язковою програмою загальноосвітньої школи згідно з національним законодавством; жоден гравець молодіжної команди, який бере участь в програмі розвитку молодіжного футболу, не має перешкод для продовження освіти, не пов'язаного з футболом. Витрати на розвиток дитячо-юнацького футболу - це витрати, які прямо співвідносяться (тобто не виникли б, якби клуб не займався розвитком молодіжного футболу) з тренуванням, навчанням і розвитком гравців молодіжних команд, що беруть участь в програмі розвитку молодіжного футболу, за вирахуванням будь-яких отриманих клубом доходів, прямо співвідносяться з програмою розвитку молодіжного футболу. Критерій беззбитковості дозволяє організації виключати витрати на розвиток молодіжного футболу зі складу релевантних витрат, оскільки мета полягає в тому, щоб стимулювати інвестиції та витрати, пов'язані із створенням об'єктів і здійсненням діяльності в довгострокових інтересах клубу. Якщо клуб не може відокремити витрати на розвиток молодіжного футболу від інших витрат, то такі витрати не вважаються витратами на розвиток молодіжного футболу. До витрат, що входять до складу розвитку молодіжного футболу відносять:

- витрати на пошук гравців;
- плата за отримання реєстрації гравця молодіжної команди, наприклад, будь-які платежі на користь агента або іншого клубу;
- збутові, адміністративні та інші загальні накладні витрати, крім випадків, коли ці витрати прямо співвідносяться з діяльністю розвитку молодіжного футболу;
- витрати на оплату праці співробітників, лише частково зайнятих діяльністю з розвитку молодіжного футболу (наприклад, тренери, що займаються діяльністю з розвитку молодіжного футболу за сумісництвом);
- вартість нерухомості, стадіону та обладнання і їх амортизація (амортизація основних засобів, включаючи, крім іншого, будь-які подібні активи, що мають відношення до розвитку молодіжного футболу, як такі виключаються з релевантних витрат).

Також необхідно виконати належні коригування так, щоб витрати на соціальні програми виключалися з обчислення результату розрахунку беззбитковості. Для вирішення зазначених завдань щодо підготовки спортивних резервів на Україні створені футбольні академії. Майже одночасно створено академії у «Динамо», «Шахтаря» і «Дніпра». Більш молодшими є академії «Металіста» (2008) та «Чорноморця» (у процесі створення).

Інфраструктура академії у цілому дозволяє ефективно провести тренувальний процес юних футболістів. Великі традиції по підготовці мають «Дніпро», «Динамо» і «Шахтар» в розпорядженні яких є поля зі штучним та натуральним покриттям. Слід зазначити, що найбільшу кількість вихованців має академія «Шахтаря» (1 500 чоловік) в академії «Динамо», працює найбільша кількість тренерів (26 осіб) серед яких провідні у минулому гравці «Динамо» (Шепель, Іщенко, Дмитрулік, Федоров, Беженар та ін.). Тренерський склад інших академії має також досвідчених, провідних у минулому гравців команд: «Металіст» (Кутєпов, Лінке, Крамаренко, Назаров); «Шахтар» (Ковальов, Кривенцов, Рудаков, Старостяк, Зубов); «Дніпро» (Герашенко, Собецький, Збарах); «Динамо» (Шепель, Дмитрулін, Федоров, Беженар). Показовим є функціонування футбольних клубів «Шахтар» і «Металіст», які у чемпіонаті 2012/2013 сезону завоювали 1 і 2 місця. Представляємо систему дитячо-юнацького ФК «Металіст» дані якого є доступними для аналізу. Футбольний клуб «Металіст» має велику мережу підготовки футболістів, яка охоплює дитячу футбольну академію, студентську лігу, інтернаціональну лігу, Metalist Region Cup. Дитяча футбольна академія «Металіст» має наступну інфраструктуру: триповерховий корпус для проживання 150 учнів академії і 14 полів з сучасним штучним покриттям (одне стандартне поле, 2 поля 60x40 і 11 міні-футбольних полів). Набір до академії «Металіста» починається з 6-ти років, випуск в 18 – років. У кожному віці існує 2-3 команди. Перший склад – повністю знаходиться на забезпеченні ФК «Металіст», другий склад – «Металіст» частково покриває витрати на утримання дітей, третій склад – платна група.

З 12 років перший склад бере участь у чемпіонаті України. Протягом сезону хлопці грають двораундовий турнір у своїй групі, а потім кращі команди груп визначають чемпіона у фінальних матчах. В основному в академії навчаються харківські хлопці, але скаути академії працюють по всій Україні, відбираючи найперспективніших дітей. Досить багато хлопців приїжджає із Західної України зі школи Мирона Маркевича, яка розташована у Винниках (Львівська обл.). Всім іногороднім юним футболістам клуб надає житло в академії, харчування. Також всі хлопці ходять до загальноосвітньої школи і

отримують знання крім футбольних. В академії існує свій медичний центр, але також юні футболісти можуть скористатися медичним та реабілітаційним центром, призначеним для першої команди. Бюджет академії становить 1 млн. євро на рік. Тренерський склад складають кваліфіковані фахівці, в основному колишні гравці клубу, що пограли на високому рівні. У кожному віці – два тренера, плюс тренер воротарів і тренер з фізичної підготовки. Всього в академії 20 тренерів плюс старший тренер. Всі команди академії з 12 років грають за тією ж схемою, що й основна команда.

Найкращі юні футболісти займаються на футбольних полях розміром 40x20 м, з 9 до 12 років на полях 40x60 м. На відміну від більшості інших українських клубів в академії «Металіста» футболісти не займаються з обтяженнями, основний упор на атлетику і гімнастику. Кількість тренувань для кожного віку індивідуально: 1 і 2 рік навчання – 3 рази на тиждень, 3-й рік – 4 рази, з 4 року навчання – 4 тренування плюс матч щотижня. Тренування і матчі старших віків дуже часто спостерігав головний тренер першої команди Мирон Маркевич. Для кожної академії головним показником якості їх роботи є кількість їхніх вихованців у першій команді, яких в «Металісті» поки одиниці. У той же час випускники академії 1994 і 1995 років є основою для дублюючого складу «Металіста», який зайняв 6-е місце у першості 2012/2013 сезону. Лідери дублюючого складу «Металіста» Артем Радченко, Олександр Андрієвський, Денис Барвінко, Олександр Азацький вже встигли зіграти по кілька ігор в чемпіонаті України за першу команду. І це при тому, що перед «Металістом» стоять найвищі завдання і можливостей для експерименту зі складом практично немає. Крім вищезгаданої четвірки ще близько 10-ти осіб постійно бере участь у тренувальному процесі разом з першою командою. Багато гравців дублюючого складу є гравцями молодіжної, юнацької та юніорської збірних команд України.

Команда 1998 року народження в минулому сезоні стала чемпіоном України у своєму віці. У цьому сезоні разом з командою 1999 знову вийшла у фінал і буде відстоювати звання чемпіона. Діти молодших років регулярно стають призерами та переможцями різних престижних турнірів, у тому числі і міжнародних.

ВИСНОВКИ

1. Необхідне збереження і підвищення загальної якості навчально-тренувального процесу для покращення стандартів футболу по всій Україні, а, відповідно, для забезпечення здорової конкуренції між футбольними клубами. Це, в свою чергу, повинно призвести до того, що у нас буде більше цікавих матчів, у яких футболісти демонструватимуть високу технічну майстерність, вболівальники отримуватимуть більше задоволення від футболу, а кількість глядачів на матчах зростає.

2. У провідних футбольних клубах, які завоювали 1 і 2 місця у 2012/2013 сезоні («Шахтар», «Металіст») на сьогодні сформувалась досить ефективна система функціонування, яка дозволяє популяризувати футбол, залучати велику кількість дітей та юнаків до занять, що у кінцевому рахунку дає можливість готувати резерви для перших команд. У той же час, як свідчать дані, основні складові команд мають незначну кількість вихованців, що потребує значних змін у системі підготовки футболістів.

ПЕРСПЕКТИВА ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ передбачає проведення порівняльного співставлення дитячо-юнацького футболу провідних команд Європи і України та визначення шляхів удосконалення вітчизняного футболу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коломієць Г. Футбол у школі – розвиток рухових якостей та джерело здоров'я школярів / Г. Коломієць // Матеріали наукової конференції, присвяченої 110-річчю українському футболу «Футбол в Україні – витоки, традиції, перспективи». – Львів-Київ, 2004. – С. 271-280.

2. Лизогуб В. С. Методологічні аспекти відбору дітей до спеціалізованих груп з футболу / В. С. Лизогуб, О. П. Безкопильний // Матеріали наукової конференції, присвяченої 110-річчю українському футболу «Футбол в Україні – витоки, традиції, перспективи». – Львів-Київ, 2004. – С. 276-280.

3. Николаенко В. В. Футбол. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву / В. В. Николаенко, Г. О. Лисенчук, Н. Ф. Повисший, О. Б. Орехов. – К., 1995. – 177 с.

4. Родионов А. А. Ведущие факторы развития спорта высших достижений в спортивных играх / А. А. Родионов // Тенденции развития спорта высших достижений. – М., 1993. – С. 144-160.

5. Kuznetsov Yu. F. Sportivnoye sudeystvo v futbole v KhKhl veke / Yu. F. Kuznetsov // Teoriya i praktika fizicheskoy kultury. □ 2000. □ №7. □ S. 34-38.

6. Makarenko V.G. Upravleniye fizicheskoy podgotovlennostyu yunyh futbolistov na osnove modelnykh kharakteristik: avtoref. dis. na soiskaniye uch. stepeni kand. ped. nauk : spets. 13.00.04 «Teoriya i metodika fizicheskogo vospitaniya, sportivnoy trenirovki, ozdorovitelnoy i adaptivnoy fizicheskoy kultury» / V.G. Makarenko. – М.: GTSOLIFK, 1999. – 18 s.

7. Messier S., Brody V. (1986) Mechanics of translation and rotation during conventional and handspring soccer throw – ins. Int. J. Sports Biomech. 2, 301-315.
8. Professionalnyy sport / Pod red. S.I. Guskova, V.N. Platonova. – K.: Olimpiyskaya literatura. – 2000. – 392 S.
9. Volik S. V. Analiz finansovikh skladovikh funktsionuvannya profesynnikh futbolnikh klubiv Ukraïni / S. V. Volik // Slobozhanskiy naukovy-sportivnyy visnik. – Kharkiv: KhDAFK, 2013. – №5(38). – S. 54-58.

Вржесневский И.И.

Национальный авиационный университет

МОТИВАЦИЯ СТУДЕНТОВ К РЕГУЛЯРНЫМ ЗАНЯТИЯМ ФИЗИЧЕСКИМИ УПРАЖНЕНИЯМИ В КОНТЕКСТЕ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОГО ДИСКУРСА

В статье рассматривается использование междисциплинарного подхода к проблеме создания у студентов мотивации к регулярной двигательной активности. В контексте этого дискурса предложена последовательность операций способствующих возникновению устойчивой мотивации к регулярным самостоятельным занятиям физическим воспитанием.

Ключевые слова: мотивация, двигательная активность, зона ясного сознания, физическое воспитание студентов.

Вржесневський І.І. Мотивація студентів до регулярних занять фізичними вправами в контекст міждисциплінарного дискурсу. В статті розглядається використання міждисциплінарного підходу до проблеми створення у студентів мотивації до регулярної рухової активності. В контексті цього дискурсу пропонується послідовність операцій сприяючих виникненню стійкої мотивації до регулярних самостійних занять фізичним вихованням.

Ключові слова: мотивація, рухова активність, зона ясної свідомості, фізичне виховання студентів.

Vrzhesnevsky I. Motivation of students to regular engaging in physical exercises in the context of discipline diskursa. Last years in Ukraine there is a proof negative tendency in a state of physical health and physical preparedness of student young people. Principal reason of these phenomena is a mass decline in modern society of physical activity, efforts of man is gipokineziya. Physical education as pedagogical discipline must compensate the deficit of motive activity and create pre-conditions for regular independent employments by physical exercises on protracted. In the article the use of discipline approach is examined to the problem of creation for the students of motivation to regular employments by physical exercises. As one of terms of creation of such motivation is assumed presence or design of «area of clear consciousness». The awareness of requirement is in the end expected an individual in the regular balanced motive activity. The sequence of operations, cooperating an origin for the student of steady motivation to regular independent employments by physical exercises is offered in the context of this diskursa. Coming from the offered chart, a role and tasks of teacher is marked in realization of this approach.

Key words: motivation, moving activity, area of clear mind, physical education of students.

Постановка проблемы. Деятельность человека, как сложное полиаспектное явление рассматривается многими науками. Общественная составляющая изучается социологией, политологией и другими общественными науками, психология рассматривает психическую сторону деятельности, физиология □ физиологические механизмы и процессы. Как всеобщая характеристика живого, активность в человеческом обществе получила название «деятельность» [5]. Исходя из этого, физическая активность человека, которая, безусловно, является значимым элементом деятельности человека, не может рассматриваться изолированно от других составляющих. При изучении разных сторон человеческой деятельности нельзя игнорировать состояние двигательной функции индивида и её влияние на эффективность этой деятельности. По мнению Матвеева Л.П. (1991), одним из основных положений физического воспитания есть физическая подготовка подрастающего и взрослого поколений к трудовой и другим общественно важным видам деятельности человека. В тоже время в теории физической культуры и физического воспитания не принято рассматривать двигательную активность как отдельный вид человеческой деятельности (за исключением спортивной деятельности). Возможно, этим подчеркивается прикладная направленность телесности человека по отношению к основным видам его деятельности (его усилий) а также неопределенность конечного результата во времени. Не исключено, что в перспективах развития современного общества, этот вопрос ещё будет пересмотрен. Так Ю.Ф. Курамшин (2003), рассматривая элементы физической культуры личности,